Justering av ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för gruppstation för vindkraft

2022-02-11

Käymävaara vindkraftpark, Pajala kommun

VATTENFALL

Confidentiality: C2 - Internal

1. Administrativa uppgifter

Saken:	Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft vid Käymäjärvi, Pajala kommun.
Sökande:	Vattenfall Vindkraft Sverige AB (VVSAB) Org.nr. 556581-4273
Ombud:	Jur. kand. Sara Bergdahl Telefon 076-1352316 sara.bergdahl@vattenfall.com
Adress:	sara.bergdahl@vattenfall.com
Fakturaadress:	*OBS! Handlingar kan inte sändas till denna adress*. Vattenfall Vindkraft AB Projekt Käymävaara, Erik Grönlund RU 2769 962 80 Jokkmokk
Verksamhet:	Verksamhetskod 40.90 och 40.95 enligt 21 kap. 13 § miljöprövningsförordningen (2013:251)
Fastigheter:	Allmänningsskogen 1:1, Käymäjärvi 3:5, Käymäjärvi 5:13, Käymäjärvi 5:8, Käymäjärvi 3:3, Käymäjärvi 5:10, Käymäjärvi 5:13, Käymäjärvi 4:1, Käymäjärvi 5:3, Käymäjärvi 3:7, Kaunisvaara 9:3, Käymäjärvi 1:9, Käymäjärvi 3:8, Tornefors 4:1, Käymäjärvi 5:3, Käymäjärvi 5:9, Käymäjärvi 5:7, Käymäjärvi 3:2, Käymäjärvi S:3, Käymäjärvi 3:6, Käymäjärvi 5:13, Käymäjärvi 2:4, Käymäjärvi 5:4, Käymäjärvi 2:2, Kaunisvaara 10:14, Käymäjärvi 5:4, Käymäjärvi 3:4 och Käymäjärvi 1:9.

2. Inledning – justerad ansökan

Den 2 september 2021 begärde Vattenfall Vindkraft Sverige AB (VVSAB) anstånd i ärendet som rör Käymävaara vindkraftpark i Pajala kommun, för att inkomma med en justerad ansökan inklusive miljökonsekvensbeskrivning, med anledning av bolagets nya överväganden avseende den tekniska utvecklingen, elnätskapciteten och påverkan på Käymäjärvi by. VVSAB har med anledning av de nya övervägandena sett över utformningen av ansökan, avseende antalet vindkraftverk samt ansökansområdet inkl. delområdena. Anståndet beviljades av Miljöprövningsdelegationen till och med den 11 februari 2022.

VVSAB erhöll även anstånd till samma datum, den 11 februari, med att inkomma med den HIA (Herritage impact assessment) bolaget tidigare förelagts att inkomma med, avseende projektets eventuella påverkan på världsarvet Struves meridianbåge.

Arbetet med att ta fram en justerad ansökan har resulterat i:

- Detta dokument, justering av ansökan daterad 12 november 2019.
- Justerat ansökansområde, se karta bilaga A.
- Konsoliderad miljökonsekvensbeskrivning (MKB), där ändringarna i förhållande till MKB 2019 markerats (se läsanvisningar i MKB:n), se bilaga B.
- Ny teknisk beskrivning inkl. bilagor, se bilaga C.

- Ny förteckning over försiktighetsåtgärder, se bilaga D.
- Ny kartbilaga (se bilaga 1 till MKB).
- Ny delområdesbeskrivning (se bilaga 3 till MKB).
- Ny hydrogeologisk utredning (se bilaga 5a till MKB).
- Ny utredning av hänsynspassager (se bilaga 5b till MKB).
- Ny PM fjällvråk (se bilaga 8c till MKB).
- Ny landskapsbildpromemoria (se bilaga 11 till MKB).
- Ny ljudimmissionsberäkning (se bilaga 12 till MKB).
- Ny skuggberäkning (se bilaga 13 till MKB).
- Ny hinderljusanimering (se bilaga 14 till MKB).

Övriga bilagor till MKB har inte uppdaterats.[1]

Detta dokument, justering av ansökan, tydliggör ändringar i ansökan daterad den 12 november 2019 (detta dokument ersätter således inte den ursprungliga ansökan). Observera att yrkande och förslag till villkor i detta dokument ersätter yrkanden och förslag till villkor i ansökanshandlingen från 2019.

Denna justering av ansökan föranleder inte till någon ändring i förhållande till det VVSAB framförde i komplettering i november 2020 och bemötande av remissvar i juni 2021.

Struves meridianbåge är ett seriellt och transnationellt världsarv där mätpunkten Jupukka, som ligger 11 km från ansökansområdet, är en av fyra mätpunkter i Sverige som är inskrivna på världsarvslistan. Alla mätpunkter i meridianbågen är kopplade till varandra för att kunna genomföra en exakt mätning av jordklotets form och storlek enligt trianguleringsmetoden. En Heritage Impact Assessment (HIA) för att utvärdera vilka positiva och negativa konsekvenser det planerade vindkraftsprojektet i Käymävaara eventuellt har på världsarvet Struves meridianbåge bifogas, se bilaga 10c till MKB. MKB:n har kompletterats med viss inhämtad information kring meridianbågen.

3. Yrkanden

Vattenfall Vindkraft Sverige AB (VVSAB) yrkar tillstånd att uppföra och driva en gruppstation för vindkraft på ovan angivna fastigheter i det ansökansområde som framgår av karta, bilaga A, bestående av högst 30 vindkraftverk med en totalhöjd på högst 250 meter samt därtill hörande anläggningar och kringutrustning.

VVSAB yrkar vidare

- att igångsättningstiden bestäms till åtta år från den dag tillståndet vunnit laga kraft,
- att tillståndet upphör att gälla 45 år efter det att vindkraftverken tagits i drift samt
- att miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), bilaga B, godkänns.

VVSAB föreslår att tillståndet förenas med de villkor och övriga bestämmelser som anges i avsnitt 5.1 nedan.

4. Ansökans omfattning och utformning[2]

4.1. Ansökans omfattning[3]

Ansökan avser en gruppstation för vindkraft med sammanlagt högst 30 vindkraftverk i det ansökansområde som anges i karta i bilaga A. Gruppstationen kallas i det följande *Käymävaara vindkraftpark*.

1 Samtliga bilagor ges dock samlat in till Miljöprövningsdelegationen.
2 Detta avsnitt återfinns i avsnitt 5 i ansökan från 2019.
3 I detta delavsnitt har enbart det högsta antalet vindkraftverk ändrats.

De ledningar som krävs för att ansluta vindkraftverken till överliggande nät kommer inte att förläggas eller ägas av VVSAB. Dessa prövas särskilt genom linjekoncession enligt ellagen och omfattas inte av ansökan.

4.2. Ansökansområdet[4]

Utformningen av ansökansområdet (se bilaga A) har i till största del bevarats i förhållande till ansökan 2019. Ansökansområdet har avgränsats ytterligare i förhållande till ansökansområdet 2019 och är 22 % mindre till ytan. Ansökansområdet har delats in i delområden som beskrivs i en särskild promemoria, bilaga 3 till MKB:n. Två delområden söder om Käymäjärvi by har utgått i förhållande till ansökan 2019, delområde 8 och 9. Delområde 10 som ligger i sydväst har minskat i yta till närmare hälften så stor areal, vilket gör att verk kommer placeras längre ifrån bostäder inom det delområdet. Delområde 7, Infartsväg har utökats med den del av befintlig väg som tidigare omfattades av delområdena 8, 9 och 10 samt möjlig ny väg inom den del av delområde 10 som utgått, för att sammanbinda delområde 10 och 11 med resten av vindkraftparken. Avgränsningarna ger till följd att byn inte kommer omringas av vindkraftverk.

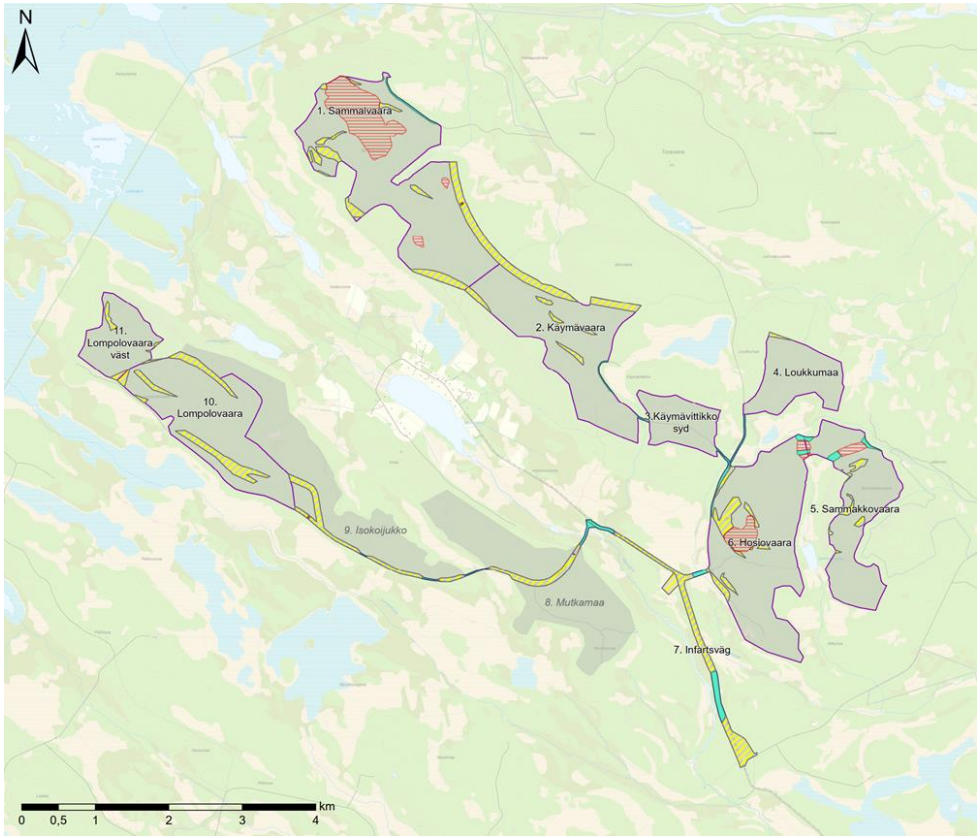

Karta över ansökansområdet och ansöksansområdet (2019). Grått område visar ursprungligt ansökansområde från 2019. Delområdena 8 Mutkamaa och 9 Isokoijukko har utgått i sin helhet. Delområde 10 Lompolovaara har avgränsats till nästan hälften av ansökansområdet från 2019.

4 I delta delavsnitt beskrivs ansökansområdet och hur det förehåller sig till ansökansområdet 2019.

4.3. Restriktionsområden

Avsnitt 5.3-5.5 i ansökanshandlingen från 2019 avseende Restriktionsområden och hänsynspassager, Stoppområden och Vindkraftsfria områden, gäller oförändrat med nedanstående skillnader. Avseende vindkraftsfria områden tillkom i samband med kompletteringen i november 2020:

- Buffert på 250 meter till skydd för skogshöns.

För att säkerställa att inga delar av vindkraftverken hamnar inom område till skydd för fågel har ett ytterligare buffertavstånd om 100 meter lagts till, utöver skyddsavstånd för rovfågel som utpekats som vindkraftsfritt område. Detta buffertavstånd var i ansökan 2019 satt till 85 meter. Utökningen av buffertavståndet beror på teknikutvecklingen med större rotorer.

- En buffert på 100 meter till skyddsavstånd till fåglar.

I den uppdaterade delområdespromemorian, bilaga 3 till MKB:n, där restriktionsområdena är numrerade, finns förteckningar och kartor som tydligt beskriver hur restriktionsområdena förhåller sig till motstående intressen. Vidare presenteras exempellayout 1 och 2 tillsammans med restriktionsområdena för respektive delområde. Syftet med delområdesbeskrivningarna är att illustrera att möjligheterna att fritt flytta vindkraftverk inom delområdena är begränsade och att miljöeffekter kan bedömas utan att vindkraftverkens placering bestämt. Antalet vindkraftverk som enligt de uppdaterade layouterna placeras inom de olika delområdena har förändrats i förhållande till layouterna som gavs in med ansökan 2019.

Restriktionsområden som utgått, i förhållande till ansökan 2019:

- Stoppområde S8 (NVI klass 1-objekt) i delområde 8.
- Stoppområde S9 (hydrologiskt buffertområde) i delområde 8.
- Vindkraftsfritt område VF15, (1 km buffert till bostäder), i delområde 8.
- Vindkraftsfritt område VF23, (brant) i delområde 8.

- Stoppområde S10 (hydrologiskt buffertområde) i delområde 9.
- Stoppområde S11 (hydrologiskt buffertområde) i delområde 9.

Restriktionsområden som tillkommit:

- Vindkraftsfritt område VF 32, buffert 250m till område för skydd av skogshöns i delområde 1.

Restriktionsområden som har ändrats:

- Vindkraftsfritt område VF 10, i delområde 4 (när buffertområdet till skydd för fågel var 85 meter berördes inte detta delområde, utan enbart delområde 1 och 2).

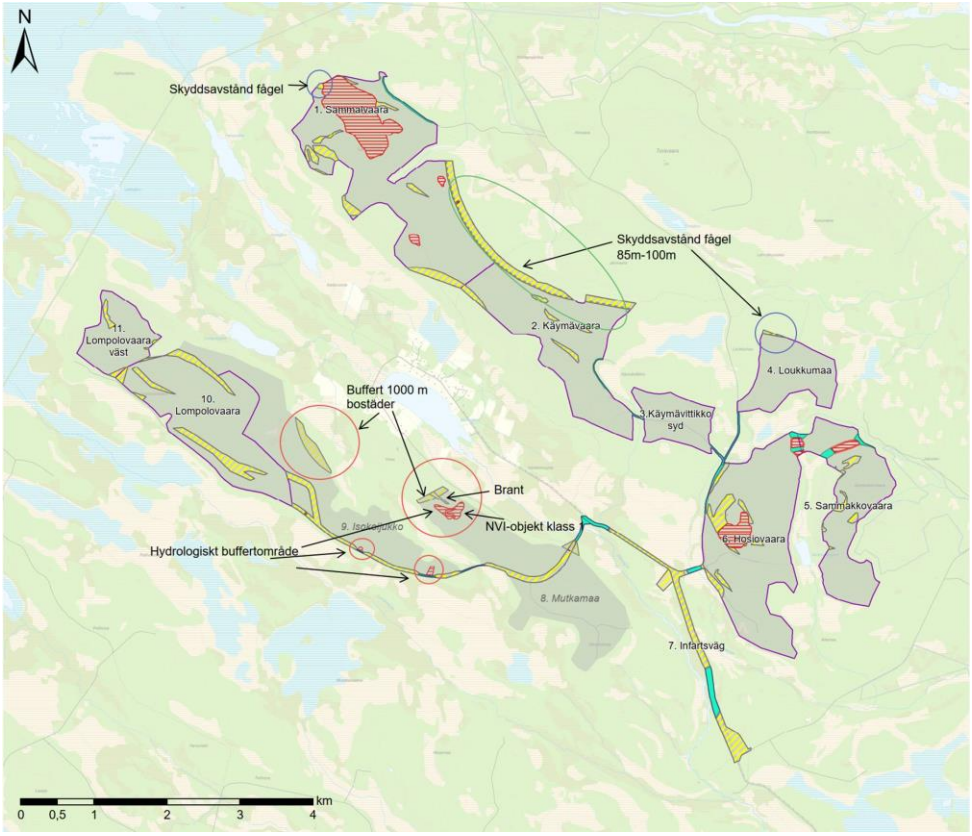

Röd cirkel markerar restriktionsområden som utgått, blå cirkel markerar restriktionsområden som tillkommit och grön cirkel markerar restriktionsområden som utökats.

4.4. Teknisk beskrivning

En utförlig teknisk beskrivning bifogas, se bilaga C.

5. Åtgärder för att förhindra, förebygga, motverka och avhjälpa påverkan

Såsom framgår under avsnitt 2 ersätter förslagen till villkor i 5.1 nedan i sin helhet de förslag till villkor som fanns i ansökanshandlingen från 2019. I VVSAB:s komplettering i november 2020 föreslog bolaget att de tidigare villkorsförslagen 2, 4 och 11 ska sammanslås till ett nytt förslag till villkor 2 (dvs. villkor 4 och 11 utgick). VVSAB har nedan ändrat numreringen av villkoren för att undvika glapp i nummerföljden.

VVSAB fick under hösten 2021 kännedom att skog i ett av stoppområdena, S7, i delområde 1 har avverkningsanmälts. För det fall avverkningsanmälan inte avslås kommer avverkning av skog att ske och de skogliga värden som stoppområdet är avsett att skydda, inte längre finnas kvar. VVSAB har med anledning av detta föreslagit ändring av villkor 5 och 6 som rör restriktionsområden. Tillsynsmyndigheten bör således via villkoren erkännas möjlighet att godkänna att vindkraftverk får placeras i ett utmärkt restriktionsområde för det fall verksamhetsutövaren inkommer med underlag som visar att naturmiljön eller kulturmiljön tappat sitt värde (jmf. villkorsskrivning i bl.a. Mark- och miljööverdomstolens avgörande M 1808-18; Mark- och miljööverdomstolen ändrade villkor 10 på så sätt att avvikelser från föreskrivna bullernivåer får ske med tillsynsmyndighetens godkännande om det finns

särskilda skäl). Den kan vara så att placering av vindkraftverk inom dessa områden skulle ge bättre vindlägen och därmed ökad elproduktion från vindkraftparken.

5.1. Förslag till villkor

VVSAB föreslår att tillståndet förenas med följande villkor:

1. Om inte annat följer av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

2. Bolaget ska i samråd med Muonio sameby vidta lämpliga försiktighetsåtgärder för att minska konsekvenserna för rennäringen. Bolaget ska därför:
   – samråda med samebyn om tidsplanen för anläggningsarbetena, både i god tid inför arbetena och vid förändringar under byggskedet, för att eventuell störning för rennäringen ska bli så liten som möjligt;
   – samråda med samebyn i samband med utformningen av anläggningen och under byggskedet för att eventuell störning för rennäringen ska bli så liten som möjligt, t.ex. vid utformningen av vägar, ledningsdragningar och hanteringen av markskikt; samt
   – årligen, under driftsfasen, inför tid på året då renar vistas i området, kontakta samebyn för ömsesidig information som kan vara av vikt för att undvika störningar för renskötseln i området. Samråd behöver inte ske om bolaget och samebyn är överens om att det inte behövs.

3. För att underlätta för renskötseln under anläggningsfasen ska anläggningsarbetena i vindkraftparken begränsas enligt följande, om inte Muonio sameby medger annat:
   – Inga anläggningsarbeten med undantag för avverkning av skog och snöröjning får utföras den 1 maj - 20 juli i delområdet Sammalvaara.
   – Inga anläggningsarbeten med undantag för avverkning av skog och snöröjning får utföras den 1 maj - 20 juni i delområdet Lompolovaara väst.

4. Minst tre månader innan tillståndet tas i anspråk ska VVSAB redovisa för tillsynsmyndigheten var vindkraftverk, vägar, ledningar, uppställningsytor och transformatorstationer ska placeras. VVSAB ska samtidigt redovisa vilka försiktighetsmått som vidtagits i detaljprojekteringen, hur villkor 1 uppfylls och hur bolaget avser att utföra egenkontroll för vindkraftparken.

5. Inga åtgärder får vidtas i de stoppområden som markerats i karta bilaga A. Har naturmiljön eller kulturmiljön tappat sitt värde, beroende på omständigheter VVSAB inte råder över, får tillsynsmyndigheten godkänna att åtgärder får vidtas inom ett visst stoppområde.

6. Inga vindkraftverk (torn eller fundament) får placeras i de vindkraftfria områden som anges i karta bilaga A. Har naturmiljön eller kulturmiljön tappat sitt värde, beroende på omständigheter VVSAB inte råder över, får tillsynsmyndigheten godkänna att vindkraftverk får placeras i ett vindkraftfritt område.

7. Reklamanordningar får inte placeras på verken. Med reklamanordning avses inte sedvanliga logotyper på vindkraftverkens maskinhus.

8. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten när anläggningsarbetena är slutförda.

9. Före driftsättning av vindkraftverk ska varningsskyltar sättas upp med information om risk för nedfallande is från vindkraftverken. Utformningen och placering av skyltarna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

10. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får från vindkraftverken under drift inte överstiga 40 dB(A).

    Den ekvivalenta ljudnivån ska kontrolleras vid en förstagångsbesiktning genom närfältsmätningar och beräkningar. Denna kontroll ska genomföras inom ett år från det att samtliga vindkraftverk levererar el till överliggande nät.

    Kontroll genom närfältsmätningar och beräkningar ska därefter ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att ljudnivåerna ovan överskrids eller när tillsynsmyndigheten anser att kontroll av ljudnivån är befogad.

11. Befintliga uteplatser eller, om sådana saknas, ett område om 25 kvadratmeter intill befintliga bostäder som används för till exempel rekreation, vila eller arbete, får inte belastas med en faktisk skuggbildning överstigande åtta timmar per kalenderår eller 30 minuter per dag.

    Kontroll av villkoret ska utföras genom att den faktiska skuggtidningen beräknas för de bostäder som teoretiskt kan utsättas för rörliga skuggor överstigande åtta timmar per år.

12. Farligt avfall och farliga kemiska produkter ska hanteras på sådant sätt att eventuellt spill och läckage kan samlas upp. När farligt avfall och kemiska produkter inte hanteras i verksamheten under driftstiden ska de förvaras på invallad yta utan avlopp och under tak så att förorening av mark, ytvatten och grundvatten inte kan ske. Kärl ska vara noggrant märkta med sitt innehåll.

13. När verksamheten inom ansökansområdet slutligen upphör ska bolaget skriftligen meddela tillsynsmyndigheten tidpunkten för detta. Inom sex månader från den meddelade tidpunkten ska bolaget till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för hur och inom vilken tid vindkraftverken ska nedmonteras och omhändertas samt hur marken ska återställas. Planen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

14. Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 1 000 000 kronor per vindkraftverk som uppförs. Säkerheten får ställas för några vindkraftverk i taget, men inget verk får börja anläggas förrän säkerheten för detta godkänts av prövningsmyndigheten.

5.2. Övriga skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått

De viktigaste begränsningar som gjorts i projektet är avgränsningar av ansökansområdet och utformning av stopp- och vindkraftsområden. Dessa avgränsningar innebär att inga ingrepp kommer att ske inom kända natur- och kulturvärden i ansökansområdet med undantag för vissa väl beskrivna hänsynspassager.

För att minimera påverkan från etablering av vindkraft inom det kvarvarande ansökansområdet har VVSAB åtagit sig att vidta en rad ytterligare skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått, se bilaga D. Denna bilaga har uppdaterats något i förhållande till bilagan som bifogades ansökan 2019:

- Åtaganden 2 har uppdaterat avseende antalet vindkraftverk.
- Åtagande 92 har ändrats avseende tjäderspelplatser (se kompletteringen i november 2020).
- Åtagande 96 avseende artskyddade arter har förtydligats.

6. Miljöeffekter och annan påverkan på motstående intressen

Miljöeffekter med mera av vindkraftparken redovisas noggrant i bifogad MKB, bilaga B.

Sammantaget bedöms negativa konsekvenser av parken bli begränsade. Av MKB:n framgår också att vindresursen i området är god och att de positiva konsekvenserna av vindkraftparken därför bedöms överväga. Den sammantagna bedömningen i MKB:n har således inte ändrats i förhållande till ansökan 2019, dock har miljöeffekterna i vissa avseende blivit mindre av naturliga skäl med hänsyn till färre ansökta vindkraftverk och ett mindre ansökansområde.

Vindkraftsparken beräknas i de olika exempellayouterna kunna producera 810 respektive 820 GWh förnybar el per år vilket avrundat motsvarar cirka 0,8 TWh. Detta motsvarar elförbrukningen av hushållsel hos 160 000 hushåll om respektive hushåll förbrukar 5 000 kWh per år. Produktionen motsvarar nära 3 procent av den totala svenska vindkraftsproduktionen år 2020 (uppgick till 27,5 TWh), vilket i sin tur motsvarar drygt 0,5 procent av totala elkonsumtionen i Sverige. I ansökan 2019 beräknades vindkraftparken avrundat kunna producera cirka 1 TWh, men det ska sättas i förhållande till att antalet vindkraftverk minskat med 48 % i den justerade ansökan. Per vindkraftverk beräknas således VVSAB att betydligt mer elproduktion kan genereras, vilket i sin tur genererar mindre miljöpåverkan. En parkutformning med fler vindkraftverk än den nu ansökta bedöms inte kunna rymmas på regionnätet.

Särskilt påtaglig har effekterna ur ett landskapsbildsperspektiv blivit i vissa fotopunkter, se vidare bilaga 11 till MKB.

Fotomontage justerad ansökan, tagen från norra strandkanten vid Käymäjärvi by söderut.

Fotomontage ansökan 2019, tagen från norra strandkanten vid Käymäjärvi by söderut.

Med anledning av att delområde 8 och 9 samt delvis delområde 10 närmaste Käymäjärvi by, har utgått ur ansökansområdet kommer färre verk kunna placeras strax mer än 1 kilometer från bebyggelsen. Ljudnivån enligt ljudberäkningar kommer generellt vara något lägre än i förhållande till ansökan 2019 och beaktas att den förhärskande vindriktningen kommer från syd så kommer ljudnivån i många fall vara lägre än den framräknade. Vid genomförda ljudimmissionsberäkningar antas vindriktningen vid samtliga ljudkänsliga punkter vara i riktning från respektive vindkraftverk. Detta innebär en överskattning av ljudpåverkan då vinden i praktiken inte kan komma från fler riktningar samtidigt. Även torde för de flesta bostäder skuggförutsättningarna bli något mer gynnsamma eftersom antalet vindkraftverk blir drastiskt färre på den södra sidan av Käymäjärvi by.

Markanspråk för fundament och kranplats minskar till en sammanlagd total yta om cirka 45 hektar från cirka 87 hektar (ansökan 2019). Även ytanspråket för ny väg minskar till cirka 40-68 hektar från 56-98 hektar. Oavsett vilken utformning av vindkraftparken som väljs kommer markingreppet enbart att påverka en liten andel om cirka 1,5 km^2 eller cirka tio procent av ansökansområdet, som har en total areal på cirka 15 km^2 varför skogsbruket på övrig mark kan fortgå.

Stockholm den 11 februari 2022

Sara Bergdahl
Enligt bifogad fullmakt (redan ingiven i ärendet)

Bilagor

A. 1	Karta utvisande ansökansområdena
A. 2	GIS-underlag till kartan på USB-minne
B.	Miljökonsekvensbeskrivning
C.	Teknisk beskrivning
D.	Förteckning över försiktighetsåtgärder